

ICOMOS Slovenija

Slovensko nacionalno združenje za spomenike in spomeniška območja

---

Datum: 29. maj 2020

Zadeva:

Odrpno pismo družbenikom podjetja Bežigrasko športni park, d.o.o.

Spoštovani,

gospod Joc Pečečnik, družbenik, Elektronček, d.o.o.,
gospod Zoran Jankovič, župan, Mestna občina Ljubljana,
gospod Bogdan Gabrovec, predsednik, Olimpijski komite Slovenije.

Javna razgrnitev projektne dokumentacije za pridobitev integralnega gradbenega dovoljenja za projekt Bežigraski športni park (BŠP), ki trenutno poteka, izkazuje, da projekt kljub številnim usklajevanjem s strokovnega stališča ni ustrezen, ker ne ohranja temeljnih vrednot kulturnega spomenika državnega pomena: Stadion za Bežigradom EŠD 393 in je v nasprotju z uveljavljenimi mednarodnimi določili in standardi varstva kulturne dediščine.

Združenje ICOMOS Slovenija, ki je nacionalni odbor edine svetovne strokovne nevladne organizacije na področju varstva nepremične kulturne dediščine in posvetovalno telo medvladne organizacije UNESCO za vprašanja svetovne dediščine, je že leta 2009 v javnem pismu opozorilo na strokovno neustreznost projekta. V svoji izjavi smo zahtevali, da se kljub temu, da se je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije z zmagovalnim natečajnim predlogom strinjal (to strinjanje je kasneje ponovil z izdajo ustreznih pravnih aktov), o njegovi ustreznosti ponovno strokovno presodi tako, da se upoštevajo kulturnovarstvena izhodišča in zagotovi varstvo Plečnikovega stadiona v skladu z mednarodnimi določili in načeli pravnega varstva kulturne dediščine.

Takrat je bilo naše mnenje preslišano, prav tako pozivi številnih posameznikov, civilnih pobud in organizacij. Zavrnen je bil tudi poziv k dialogu glede usode Plečnikovega stadiona, ki smo ga odprli na posvetu in okrogli mizi leta 2016, da bi skupaj z uveljavljenimi domačimi in tujimi strokovnjaki prišli do ustrezne rešitve za dediščino našega največjega arhitekta, ki si jo prizadevamo uvrstiti na seznam svetovne dediščine.

V letu 2019 smo v okviru poročila *Heritage at Risk (Ogrožena dediščina)* mednarodne organizacije ICOMOS med drugim predstavili perečo problematiko Plečnikovega stadiona in še dveh podobnih primerov iz Ljubljane – projekta za Tobačno tovarno in Kolizej. Poročilo za Slovenijo je objavljeno tudi na naši spletni strani. Vsem omenjenim projektom so skupni sistemsko in strokovno neustrezni pristopi k načrtovanju posegov na območjih kulturne dediščine. Projekti so tudi prostorsko in programsko predimenzionirani. Pri projektih za Tobačno tovarno in Kolizej se je izkazalo, da so bili tudi finančno neustrezno zastavljeni, saj jih investitorji niso bili sposobni izvesti. Glede na obsežnost projekta BŠP je zato v sedanjih negotovih razmerah na mestu bojazen, da Ljubljana dobi še eno nedokončano investicijo.

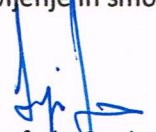

Podpisani vas pozivamo, da odstopite od zastavljenega projekta in vašo prizadevanja usmerite v to, da omogočite ustrezno prenovo enega naših najpomembnejših spomenikov na način, ki bo ohranjal njegove nenadomestljive vrednote in bo skladen s Cilji Agende 2030 za trajnostni razvoj, predvsem z enajstim ciljem, ki države, in tudi Slovenijo kot članico OZN in Evropske unije, zavezuje k temu, da poskrbimo za odprta, varna, vzdržljiva in trajnostna mesta in v tem okviru še posebej za bogatitev življenja v mestih, med drugim tudi s prizadevanji za ohranitev svetovne kulturne in naravne dediščine (cilj 11.4).

Danes so minili časi toge konservacije. Podpisniki tega pisma se zavzemamo za skladno prenovo obstoječega z omogočanjem ustreznih novih programov, ki bodo zagotavljali trajnostno upravljanje Plečnikove dediščine, njeno dostopnost javnosti in bodo ohranili njeno avtentičnost in celovitost. Vse to lahko zagotovi le premišljeno zasnovan in do vrednot spomenika spoštljiv pristop k prenovi. Za to pa je potrebno nove posege prilagoditi vrednotam spomenika in ne obratno. Vaša projektna dokumentacija za gradbeno dovoljenje, objavljena na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor, namreč dokazuje, da bo novo popolnoma preglasilo vrednote, zaradi katerih je bil Plečnikov stadion razglašen za kulturni spomenik državnega pomena.

Upamo, da bosta odločitev o odstopu od projekta in preklic veljavnosti obstoječega OPPN potezi, ki ju boste čim prej naredili in s tem presegli sedanje nasprotje med zasebnim in javnim interesom. Vaša odločitev bo vplivala na to, da se še izboljša ugled Ljubljane in da se omogoči razvoj mesta, kot si ga Ljubljana zasluži, še posebej ko kandidira za Evropsko prestolnico kulture in ko vsi pričakujemo uspešen zaključek slovenske nominacije urbanističnih in stavbnih del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani ter vpis na seznam svetovne dediščine.

Pri tem smo vam na voljo strokovnjaki Združenja ICOMOS Slovenija in drugi podpisniki tega odprtega pisma, ki poklicno delujemo v različnih institucijah. Vsi ponovno javno izražamo pripravljenost strokovno pomagati pri takšni prenovi Plečnikovega stadiona, ki bo ustrezno ohranjala zapuščino velikega arhitekta, saj izjemno bogati naše življenje in smo jo dolžni ohraniti za naslednje rodove.

izr. prof. dr. Sonja Ifko
predsednica ICOMOS Slovenija

prof. dr. Mojca Golobič,

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo, prodekanja
Jadranka Grmek,

Društvo arhitektov Ljubljana, predsednica DAL

prof. dr. Matej Klemenčič,

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, predsednik strokovnega sveta ZVKDS

Kaja Lipnik Vehovar,

članica DAL, koordinatorka nominacije Plečnikovega stadiona v program Europa Nostra

doc. dr. Katja Mahnič,

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, predstojnica Oddelka za umetnostno zgodovino

doc. dr. Mija Oter Gorenčič,

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, predstojnica

Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta

dr. Andrej Smrekar,

muzejski svetnik, Narodna galerija, predsednik Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva

doc. dr. Blaž Šeme,

Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

prof. dr. Aleš Vodopivec,

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo, član IO DAL

prof. Maruša Zorec,

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo, članica strokovnega sveta ZVKDS